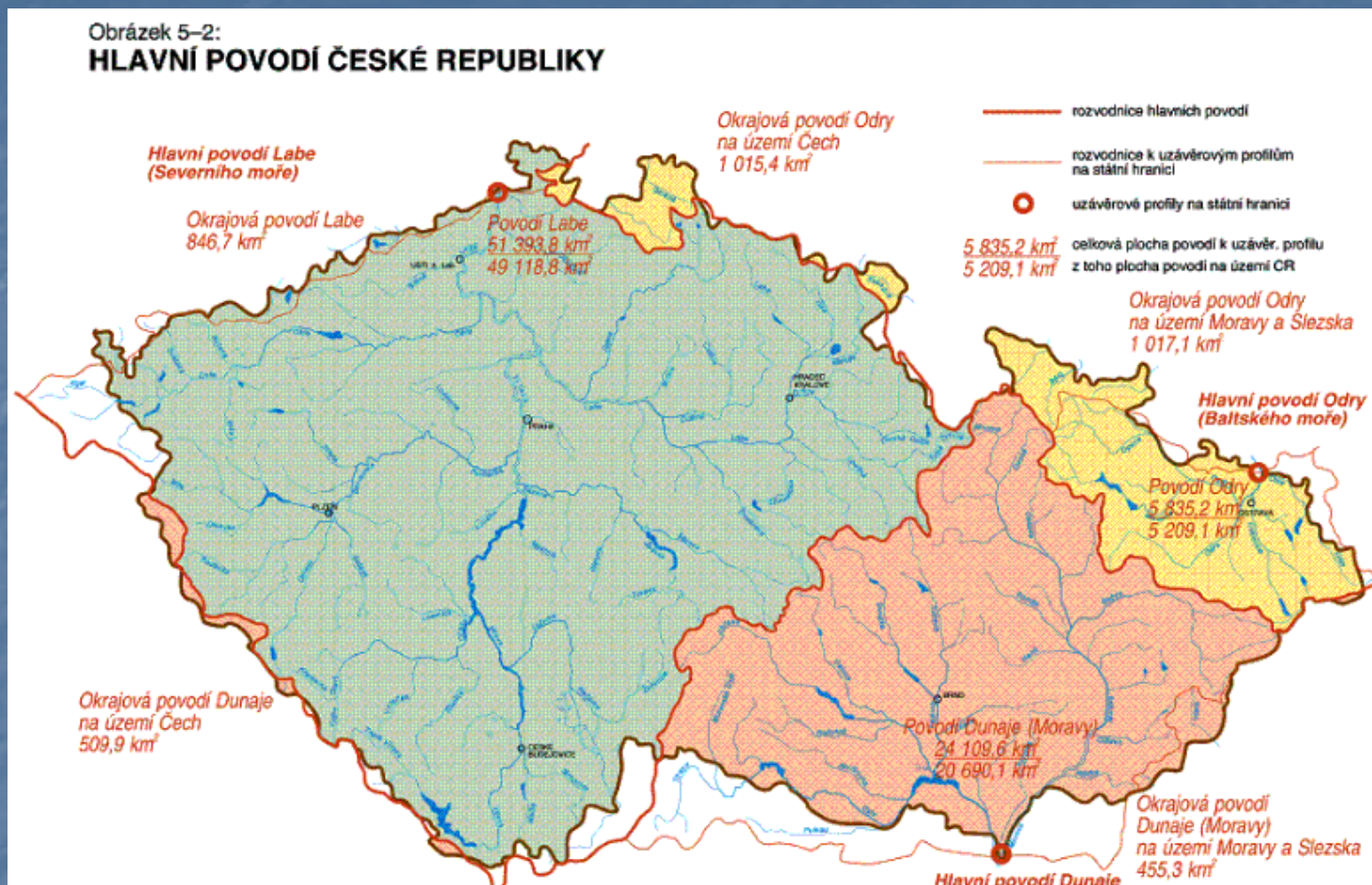

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Ing. Jana Kadeřábková, Brno
kaderabkova.jk@seznam.cz

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Hlavní evropské rozvodnice dělí hydrologicky území České republiky na tři hlavní povodí řek Labe, Odry a Moravy – národní části mezinárodních oblastí povodí Labe, Odry a Dunaje.

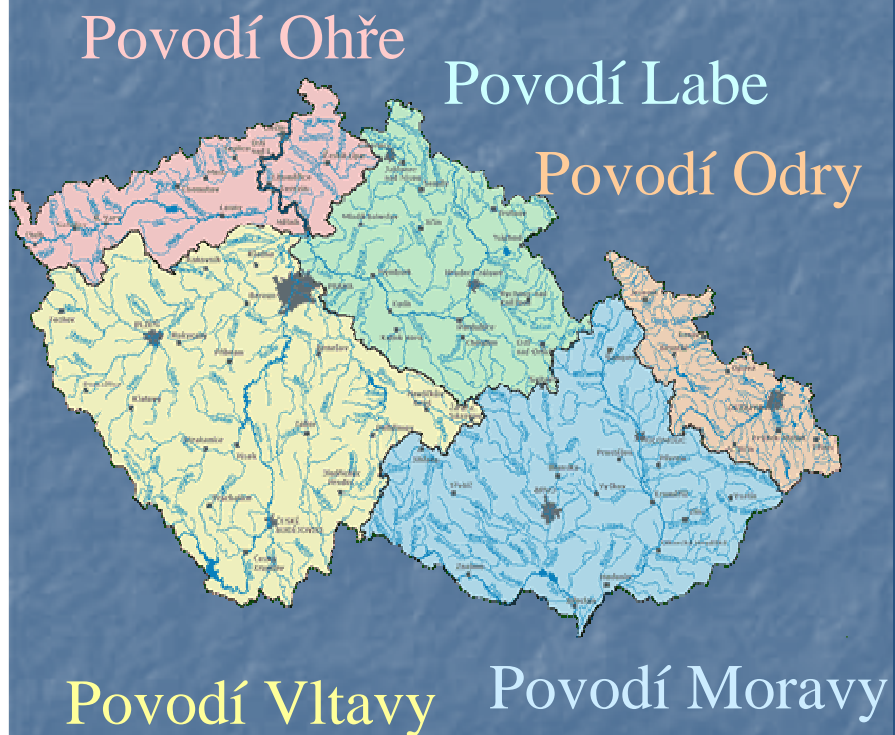
Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Osm “oblastí povodí” spravuje pět správců povodí – státní podniky Povodí Labe, Povodí Vltavy, Povodí Ohře, Povodí Odry a Povodí Moravy.

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Pro podniky Povodí je rozhodující rok 1966. V tomto roce došlo k zásadní organizační změně vodního hospodářství a to v návaznosti na povodňovou katastrofu, jež postihla ČSR o rok dříve, v r. 1965.

Rozsáhlé povodňové škody vznikly na jižní Moravě a na území Slovenska, kde se protrhly dunajské hráze. **Po povodních bylo zásadně konstatováno, že péče o vodní toky je nedostatečná.** Vznikl nový orgán státní správy Ústřední správa vodního hospodářství a dále Ředitelství vodních toků se **6 (původně ještě Berounka)** organizačními jednotkami – Správami povodí.

Důležité bylo, že se hranice působnosti vymezila podle přirozených hydrologických celků a správa toků přestala být závislá na častých změnách politicko správního územního členění.

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Od roku 1966 až do r. 2004 byla role podniků Povodí za povodní jednoznačně významnější. Minimálně v tom, že podniky Povodí zpracovávaly Povodňové plány ucelených povodí a jako odborné firmy tak nesly větší míru zodpovědnosti.

V období od zrušení bývalých KNV v r. 1990 až do r. 2001 byli také ředitelé Povodí předsedy Povodňových komisí ucelených povodí (PKUP) s plnými rozhodovacími pravomocemi za povodní.

Vodního zákona č. 254/2001 Sb.: funkce předsedů PKUP přešla na hejtmany krajů.

Novela vodního zákona z r. 2004: zanikají Povodňové komise ucelených povodí a s tím související Povodňové plány ucelených povodí.

Přechod na systém povodňových orgánů krajů s povodňovými plány správních obvodů krajů.

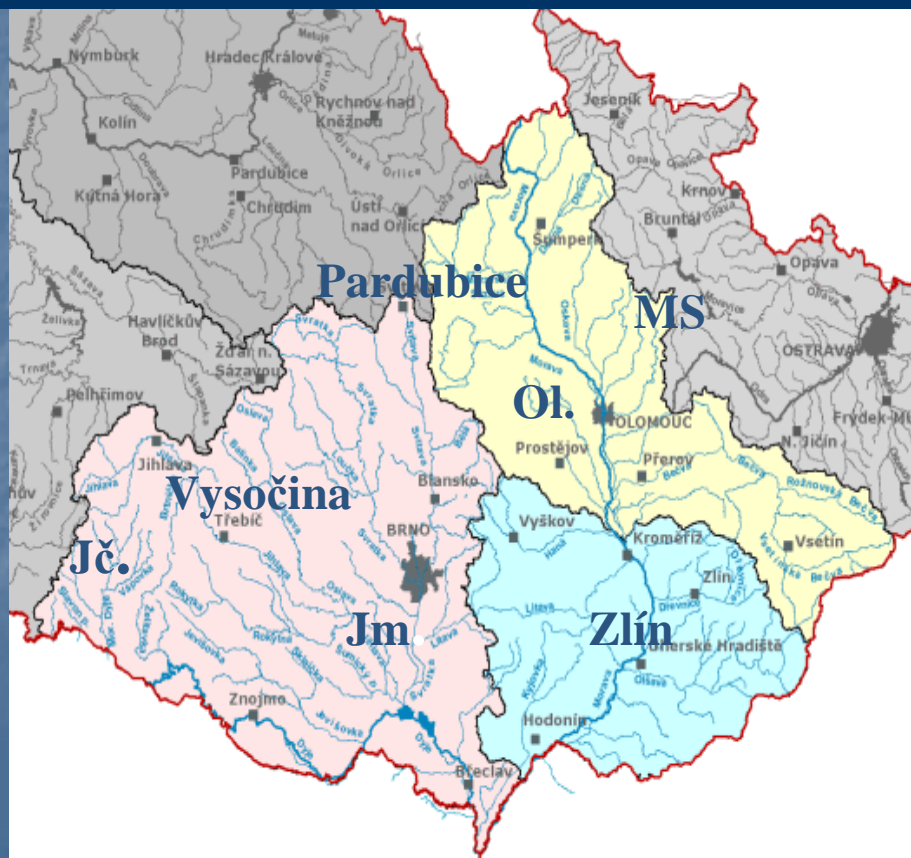
V nižší úrovni je od r. 2003 z hlediska povodní poněkud paradoxní **system obcí s rozšířenou působností (ORP).**

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Povodí – role koordinující?

Současné územní uspořádání není z hlediska řízení opatření za povodní v některých povodích ideální.

Příkladem může být území Povodí Moravy, kde jsou správní obvody 7 krajů a 66 obcí s rozšířenou působností.

Není možné zajistit přímou účast zástupců odborných firem Povodí ve všech Povodňových komisích ORP. Na druhou stranu je překvapující, že řada ORP ani nestojí o zástupce Povodí v PK!

**Obsazení PK krajů – ano.
Ale kým? Ředitelé, vedoucí dispečinku?**

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Právní předpisy o ochraně před povodněmi a další související předpisy

Obd.	Právní předpis o ochraně před povodněmi	Povodňové orgány za povodní - povodňové komise (PK)
1975-1999	Zákon 138/1973 Sb., o vodách Nařízení vlády č. 27/1975 Sb., o ochraně před povodněmi	PK krajů do r. 1990, od r. 1990 PK ucelených povodí PK okresů, PK obcí
1999-2001	Zákon 138/1973 Sb., o vodách Nařízení vlády č.100/1999 Sb., o ochraně před povodněmi	PK ucelených povodí PK okresů PK obcí
2001-2004	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách Zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení, Zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému	PK ucelených povodí PK okresů – od r. 2003 PK ORP PK obcí
2004-dosud	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách - novela 2004 Zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení, Zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému	PK krajů PK ORP PK obcí

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Kromě správy a údržby vodních toků a vodních děl jsou jejich hlavními úkoly:

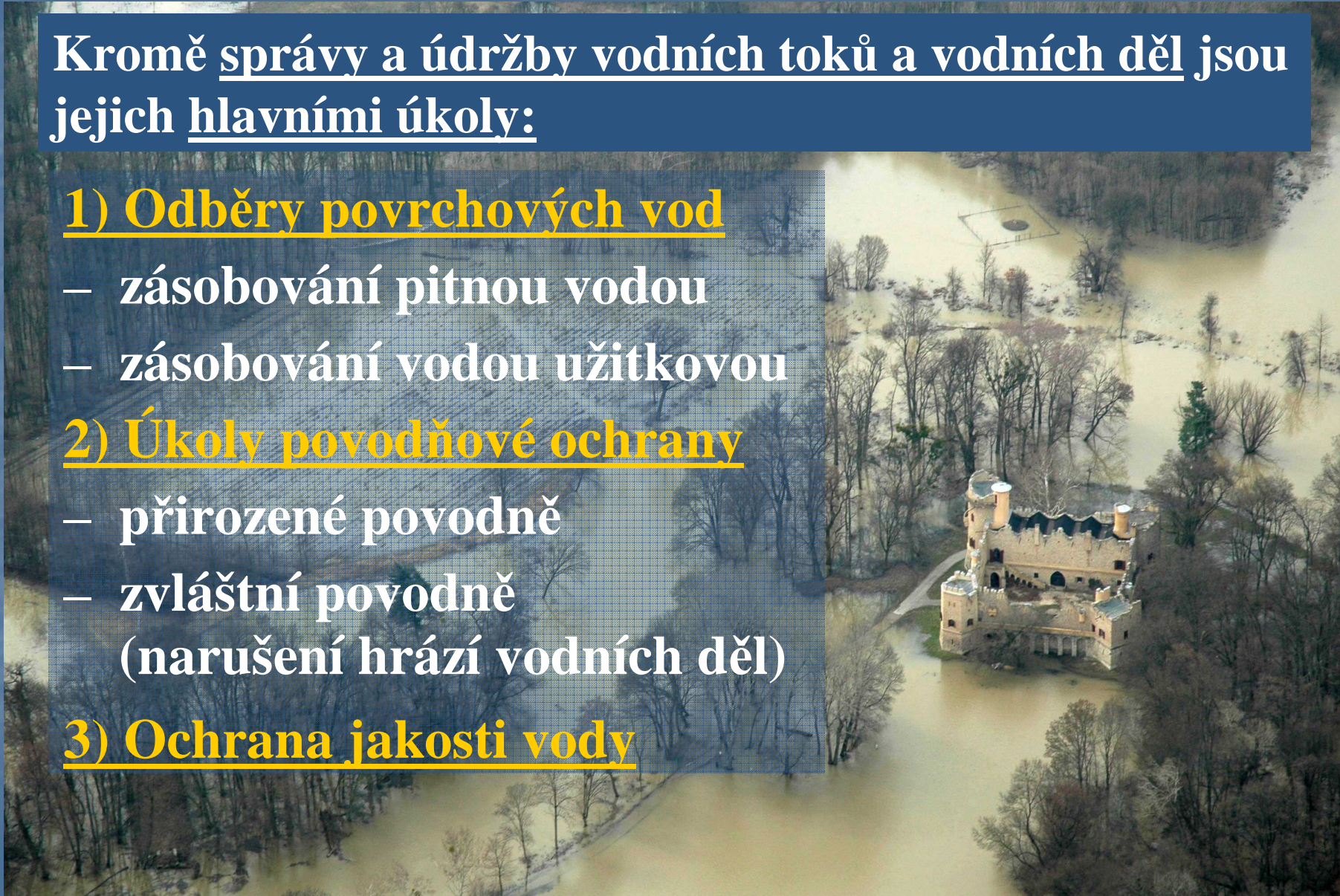
1) Odběry povrchových vod

- zásobování pitnou vodou
- zásobování vodou užitkovou

2) Úkoly povodňové ochrany

- přirozené povodně
- zvláštní povodně
(narušení hrází vodních děl)

3) Ochrana jakosti vody

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Povodně

Povodí, s.p. v povodňové ochraně plní úkoly:

- ⇒ správce povodí (§ 82) vodního zákona,
- ⇒ správce vodních toků (§ 83),
- ⇒ vlastníka vodních děl (§ 84).

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

ÚKOLY PODNIKŮ POVODÍ ZA POVODNÍ

Čtyři okruhy úkolů:

- 1) Přípravná opatření (organizačního charakteru)
- 2) Opatření za povodně
- 3) Opatření po povodni
- 4) PPO - preventivní protipovodňová opatření (investičního charakteru)

**Co ke škodě všech opatření nedělají:
Povodňové plány toků, povodí.**

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

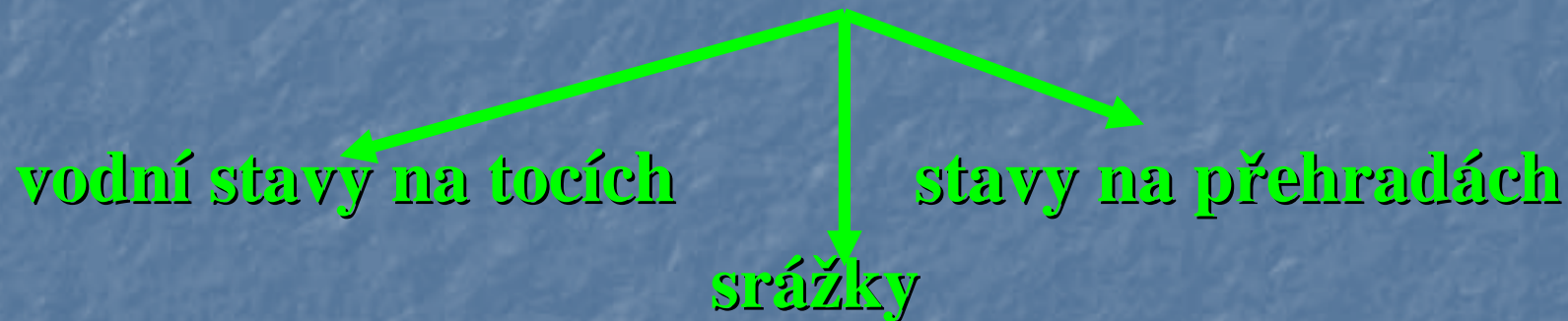
1) Přípravná opatření (organizačního charakteru)

1. spolupracují na povodňových plánech správních obvodů krajů
- 2. budují a provozují vodohospodářský dispečink, informační systém a hláskou službu**
3. plní úkoly technickobezpečnostního dohledu na vodních dílech ve své správě
4. zpracovávají odborná stanoviska k povodňovým plánům ORP
5. spolupracují při provádění povodňových prohlídek
- 6. zpracovávají záplavová území, dávají podněty k uložení opatření v záplavových územích,**
7. zajišťují prostředky pro provádění zabezpečovacích prací na tocích
8. provádí školení a výcvik pracovníků k povodňovým pracím

MONITORING VODNÍCH STAVŮ A SRÁŽEK

Profily hlášené služby - kategorií A a B

→ monitoring Povodí Moravy, s.p.

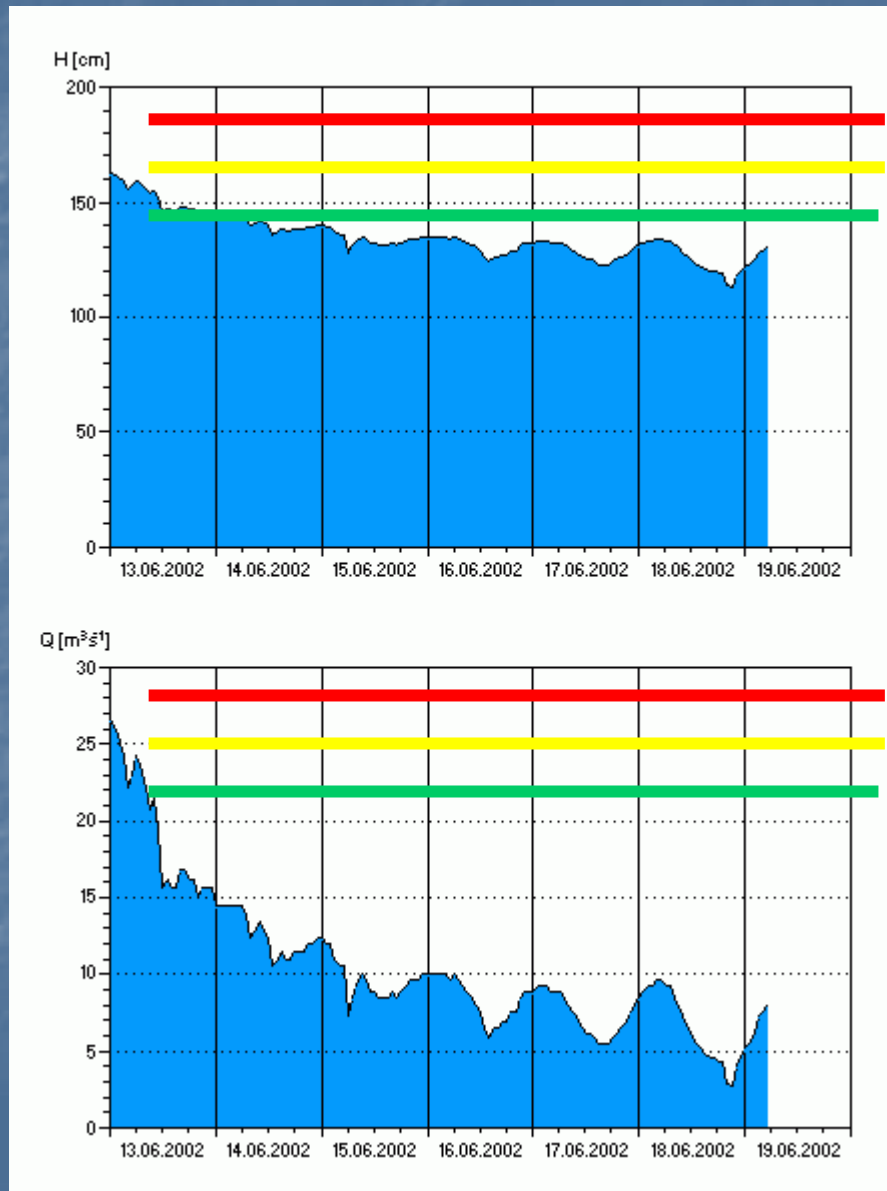

→ monitoring ČHMÚ

ODBORNÉ POKYNY PRO HLÁSNOU SLUŽBU (ČHMÚ)

MONITORING VODNÍCH STAVŮ A SRÁŽEK

1. stupeň povodňové aktivity

2. stupeň povodňové aktivity

3. stupeň povodňové aktivity

www.voda.gov.cz

Ale stačí občanovi za
povodně zjistit na Internetu
stav, průtok v měrné stanici?

Proč ne také informace, co lze
očekávat dále na toku?

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Velikost srážek neovlivníme. Můžeme je však monitorovat, můžeme předpovídat průtoky a můžeme průtoky měřit. Následně můžeme připravovat opatření na zmírnění následků.

Včasným varováním, fungujícím systémem operativních opatření je možné téměř vyloučit ztráty na životech a snížit materiální škody až o jednu třetinu.

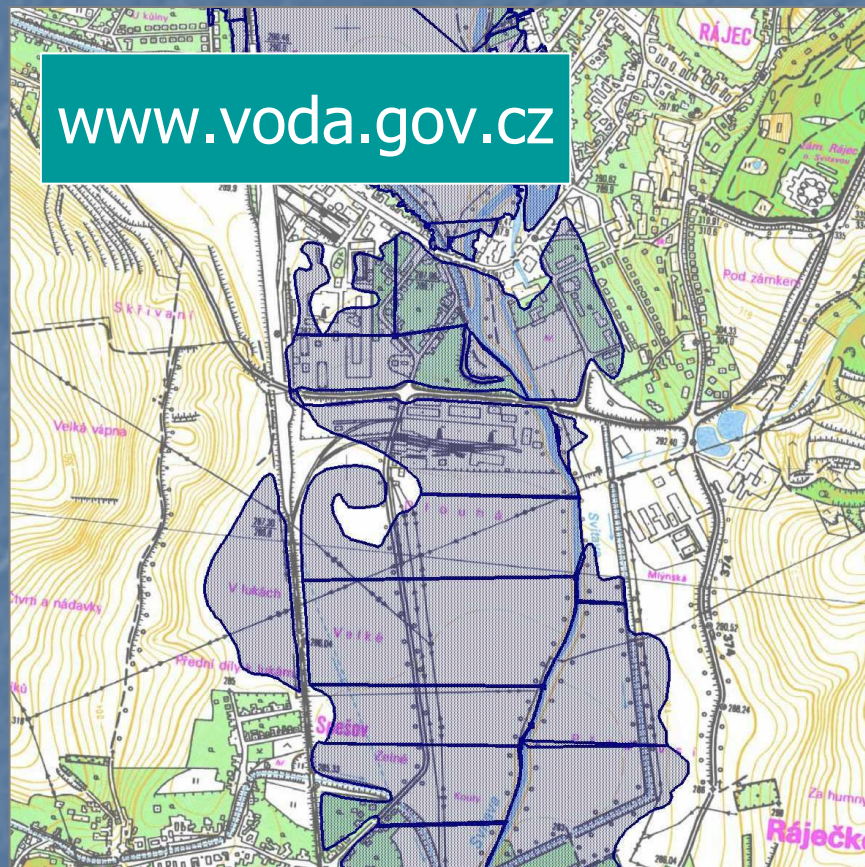

Budování varovných systémů je relativně levné!

Proč není stanic více?

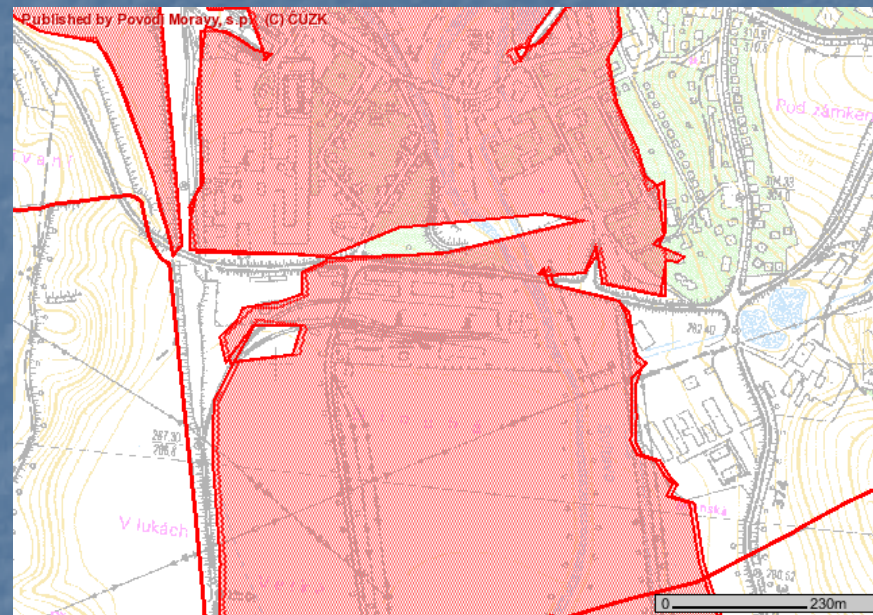
Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Záplavová území

Mapa se záplavovými čarami
Q100, Q20, Q5

Zvláštní povodně

Co postrádám u těchto aplikací na Internetu :
Informace o hloubkách rozlivů (stačil by přístup k příčným a podélným profilům).
Postupové doby.

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

2) v průběhu povodně

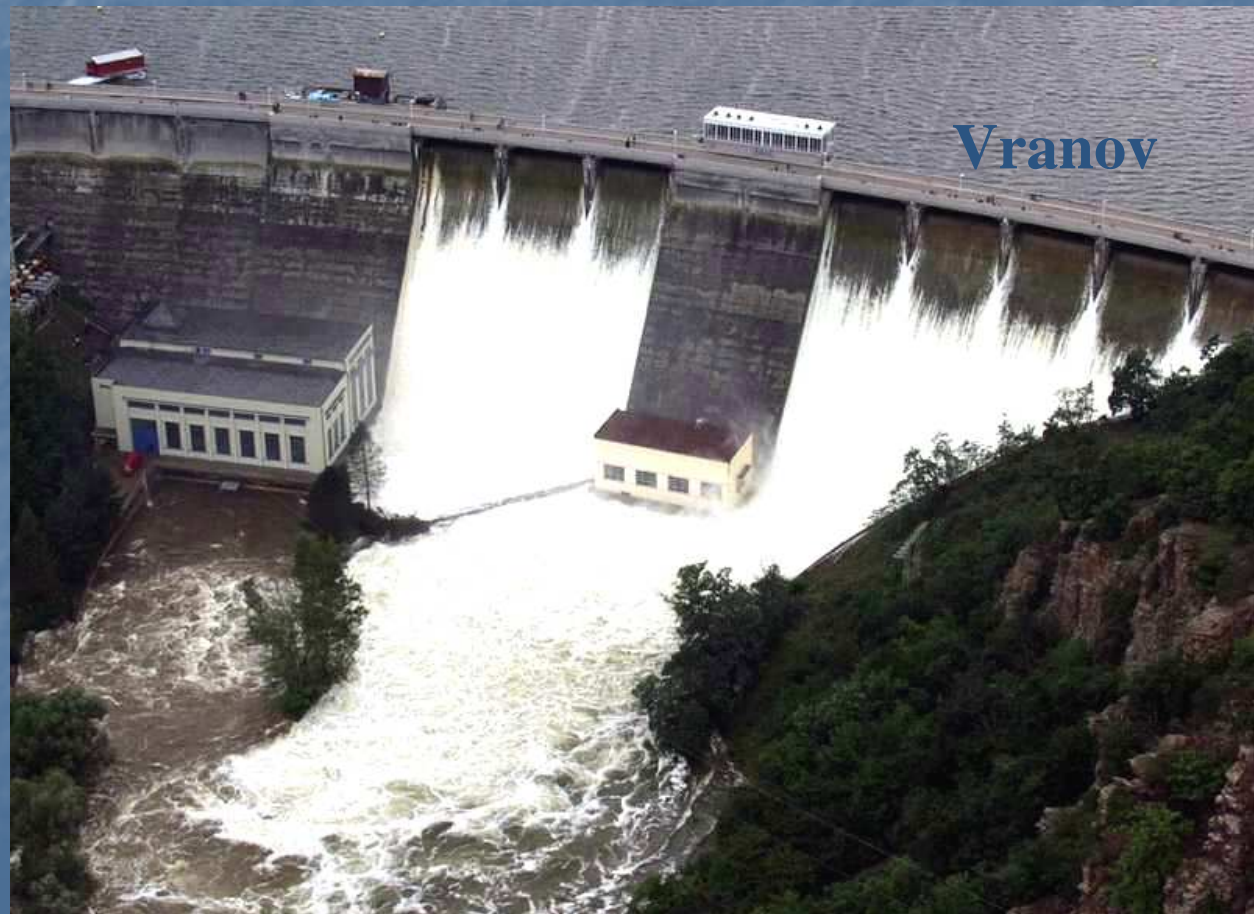
- sledují a vyhodnocují situaci na vodních tocích, podávají informaci povodňovým orgánům v rámci hlásné povodňové služby
- **spolupracují s pracovišti ČHMÚ při provádění předpovědní povodňové služby**
- navrhují povodňovým orgánům vyhlášení a odvolání stupňů PA
- **řídí ovlivňování odtokových poměrů v rámci oblastí povodí manipulacemi na vodních dílech**
- provádí povodňové zabezpečovací práce na tocích a vodních dílech ve své správě
- dávají povodňovým orgánům odborná stanoviska k opatřením prováděných ke zmírnění průběhu povodně
- **koordinují provádění zabezpečovacích prací z hlediska odtokového režimu v rámci oblastí povodí**

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Převádění povodní vodním dílem,
řeší se předem možnosti ovlivnění povodní,
transformace, bezpečnost díla za povodní ...

**Ale kdy se
doopravdy
za povodně
dodržely
předem dané
předpisy
manipulačních
řádů?**

**A pokud ano,
proč tolik
kritiky?**

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

3) po povodni

- zjišťují a oceňují povodňové škody na spravovaném majetku
- **provádí značení a zaměření maximální hladiny vody**
- zajišťují odborné dokumentační práce, vyhodnocují povodeň
- **zpracovávají souhrnné zprávy o povodni za povodí**
- v rámci údržby a oprav odstraňují povodňové škody na tocích a vodních dílech ve své správě, zejména odstraňují překážky v toku a zabezpečují kritická místa pro případ další povodně
- **navrhují povodňovým orgánům organizační a technická zlepšení ochrany před povodněmi**
- zpracovávají návrhy na zlepšení ochrany před povodněmi v rámci investiční výstavby.

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

4) PPO - preventivní protipovodňová opatření (investičního charakteru)

Podle § 86 vodního zákona stavební technická opatření řeší Plán hlavních povodí (stát), Plány oblastí povodí (kraje)

Plán hlavních povodí ČR – schválen v r. 2007 – bez přehrad

Strategie ochrany před povodněmi – platí od r. 2000

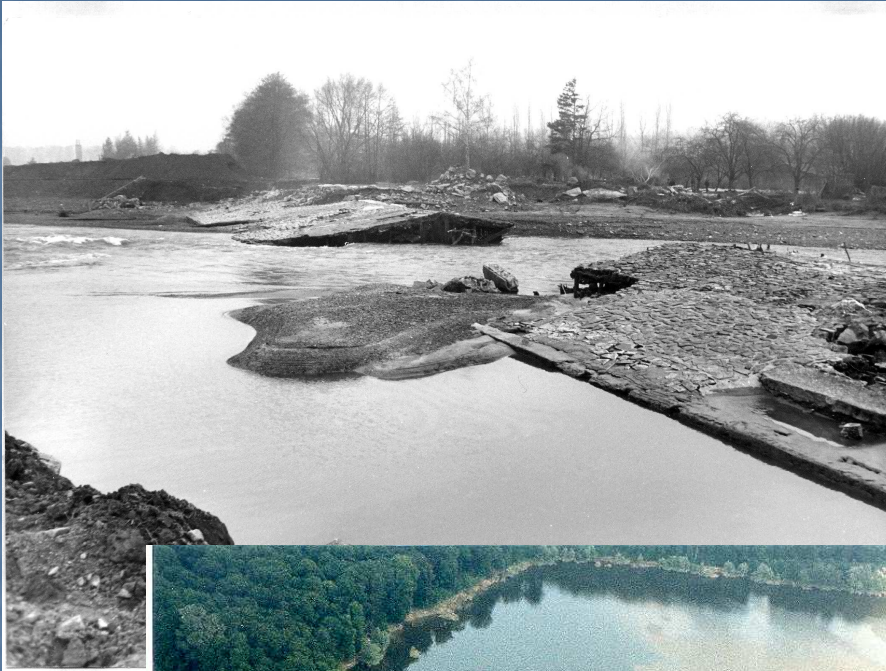
MŽP:

najdou se rizika 2011, mapy rizik 2013, co se bude dělat 2015

MZE: 2002-2006 4,2 mld. Kč. Průměrně ročně 2,5 mld. Kč

Kam, do čeho? Jaký je teď systém, koncepce, které akce se realizují a proč? Provozní náklady, povodňové škody?

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Technická opatření na ochranu před povodněmi

- Přehrady
- Suché nádrže
- Hrázové systémy
- Úpravy toků
- Úpravy v krajině
- Vysídlení zátopového území

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Povodí, s.p. je subjektem kritické infrastruktury (subjekt, který se podílí na přípravě nebo řešení krizových situací nebo jeho nefunkčnost může vyvolat krizovou situaci nebo je přímo ohrožen krizovou situací a byly mu vydány úkoly orgánem krizového řízení ...)

*Zákon 240/2000 Sb.,
o krizovém řízení*

Zpracovává vlastní “Plán krizové připravenosti”

Spolupracuje na zpracování krizových plánů krajů

PM je také subjektem hospodářské mobilizace

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Povodí - řešitelé (nositelé) dvou krizových situací:

1) Povodně velkého rozsahu

Jedná se zpravidla o povodně přesahující Q100, jsou ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí a ohrožení není možné odvrátit běžnou činností správních úřadů a složek IZS, vyhláší se stav nebezpečí.

2) Narušení hrází vodních děl se vznikem zvláštní povodně

Příčinou mohou být technické poruchy, extrémní zatížení, svahové sesuvy, teroristický útok, zemětřesení a pod. Vyhláší se stav nebezpečí.

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

Bochoř 1997

Poučily nás katastrofální povodně z posledních letech již dostatečně, že povodeň může přijít kdykoliv a kdekoliv ?

Role státních podniků Povodí při zvládnání povodní

**Co se nejvíce ukázalo při katastrofálních povodních
v r. 1997 a 2002, 2006 ... ?**

- Jak je důležité se na katastrofy a krize důkladně připravovat,
- jak nesmírný význam má organizační a operativní část při řešení krizové situace,
- jak je důležitá znalost všech lidí (nejen odborných složek, krizového řízení) o možném ohrožení, evakuačních trasách...,
- jak mimořádný je význam včasného a přesného informování a varování,
- potřeba průhledných a jednoznačných zodpovědností !!!